

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. Utrùm in statu naturæ lapsæ major sit naturæ infirmitas, quàm
esset in statu naturæ puræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

At inquit. Amor, quo Deus super omnia diligitur, etiam ut est principium & finis boni naturalis, est amor Dei summus. Ergo tam superat vires naturales naturæ sanæ & integræ, quam actus charitatis, quo Deus super omnia diligitur ut objectum supernaturalis beatitudinis. R. dist. ant. Amor, quo Deus, &c. est amor Dei summus, quantum ad gradum dilectionis, C. ant. Nam diligere Deum super omnia, est summus gradus dilectionis. Est amor Dei summus, etiam quantum ad rationem diligendi, & modum dilectionis, N. ant. Actus enim charitatis, quo Deus super omnia diligitur ut objectum clara & intuitiva sui visione beatificans, excellentiorem habet rationem & modum diligendi Deum. Ita docet S. Thomas art. cit. ad 3. *Amor, inquit, dicitur summus, non solum quantum ad gradum dilectionis, sed etiam quantum ad rationem diligendi & dilectionis modum: & secundum hoc summus gradus dilectionis est, quo charitas diligit Deum ut beatificantem.*

Itaque juxta S. Doctorem, amor quo Deus propter se diligitur ut principium & finis omnis boni naturalis, est quidem summus secundum aliquam considerationem, quatenus per illum homo diligit Deum plus quam se & cetera omnia naturalia, adeoque super omnia: at non est summus simpliciter, quia quoad rationem diligendi & modum dilectionis, superatur ab alio amore Dei, nempe ab amore charitatis, quo diligitur Deus super omnia ut objectum beatificans per claram & intuitivam sui visionem, seu ut summum bonum perfectissimè possidendum; quæ ratio diligendi Deum summa est, quia alia excellentior esse non potest. Unde amor charitatis summus est non solum quoad gradum dilectionis, quatenus diligit Deum super omnia, sed etiam quoad rationem diligendi Deum; sed & summus est quoad modum dilectionis, quia diligit Deum modo proportionato rationi diligendi, adeoque modo quo alius esse non potest excellentior. Quare amor charitatis summus est simpliciter, neque mirum est, quod excedat naturalem facultatem naturæ etiam sanæ & integræ, proindeque quod homo in statu innocentie opus habuerit auxilio superaddito, confortante & elevante naturalem facultatem ad rationem illam & modum illum, quo charitas diligit Deum super omnia propter se.

RESPONSIO II.

Homo in statu innocentie indigebat auxilio gratiæ ad producendos actus virtutum infusarum fidei, spei, charitatis, &c. ad servandam legem supernaturalem, & ad perseverandum in integritate ac sanctitate accepta.

Prob. 1. pars. 1. Ex S. Augustino, lib. de corr. & grat. c. 11. ubi de Adamo sic loquitur: *Nec ipsum ergo Deus sine sua gratia esse voluit, quam reliquit in ejus libero arbitrio: quoniam liberum arbitrium ad malum sufficit, ad bonum autem (quod in virtutum infusarum actibus exercendis consistit) nihil est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono.* 2. Ex S. Thoma 1. 2. q. 109. art. 2. in O. ubi dicit, hominem in statu naturæ integræ potuisse quidem per sua naturalia velle & operari bonum suæ naturæ proportionatum, quale est bonum virtutis acquisitæ; at non potuisse bonum superexcedens, quale est bonum virtutis infusæ. Ratio autem à priori est, quia actus virtutum infusarum habent excellentem quemdam in objectum tendendi modum, vi cuius sunt in ordine divino, & ad quem sufficere non possunt vires naturæ, quantumvis sanæ sit & integræ: quare indiget non solum supernaturali illustratione, sed etiam habitibus infusis, aut saltem concursu extraordinario, quo confortetur, & eleveatur ad modum illum, in excellenti quadam objecti apprehensione positum; ex qua apprehensione sequitur excellens quædam actus firmitas, & ad objectum adhæsiō, naturalem hominis facultatem, sanam licet & integram, superexcedens.

Dices. Amor charitatis, quo Deus diligitur super

omnia, ut summum bonum beatificans, non est magis apprehensivus Dei, quam amor naturalis; quo Deus diligitur super omnia, ut principium & finis omnis boni naturalis. Ergo actibus virtutum infusarum gratis attribuitur excellens in objectum tendendi modus, qui superexcedat vires naturæ sanæ & integræ. R. dist. ant. Amor charitatis, quo Deus, &c. non est magis apprehensivus, magis, inquam, extensivè, aut etiam intensivè, quam amor naturalis, quo Deus, &c. Est. Magis specificè, N. ant. Est igitur, quod amor charitatis nec Deum præferat pluribus objectis, nec habeat plures gradus intensificationis: at habet apprehensionem Dei specificè majorem, seu perfectiorem, & altioris ordinis ad illam Dei apprehensionem, quam habet amor naturalis. Unde neg. conseq.

Secunda pars responsionis sequitur ex prima. Nam lex supernaturalis actus virtutum infusarum præcipit. Tertia pars sequitur ex secunda. Nam primus homo in integritate & sanctitate accepta permanere non poterat, nisi observando legem supernaturalem. Hinc S. Augustinus loco proximè citato ita ait: *Isam gratiam non habuit primus homo, qua nunquam vellet esse malus, sed sanè habuit, in qua si permanere vellet, nunquam malus esset, & sine qua etiam cum libero arbitrio bonus esse non posset.*

ARTICULUS VI.

Utrum in statu naturæ lapsæ major sit natura infirmitas, quam esset in statu naturæ puræ.

Nota. Status naturæ lapsæ est præfens status, in quo natura propter peccatum ab Adamo, ut capite morali generis humani, commissum, è statu integritatis & originalis iustitiæ delapsa est. Duplex autem distingui potest status naturæ lapsæ; unus scilicet naturæ lapsæ, & non reparatæ quoad malum culpæ, qualis est in non baptizatis, & originali peccato maculatis, vel baptizatis, sed mortalis alicujus personalis culpæ rei; alter verò naturæ lapsæ, sed reparatæ per justificationis gratiam quoad malum culpæ, quamvis non quoad malum pænæ, quæ multiplex est, nempe rebellio carnis adversus spiritum, mortalitas, morbi, alique incommoda, à quibus non liberamur, etiam cum justificamur. Hinc in utroque statu naturæ, non reparatæ scilicet, & reparatæ quoad malum culpæ, eadem est, per se loquendo, & seclusis specialibus auxiliis, quæ naturæ debita non sunt, infirmitas, atque difficultas in exercendis bonis operibus. Jam verò, si statum naturæ lapsæ cum statu naturæ puræ comparemus, quæstio est, utrum in natura lapsa eadem sit infirmitas & difficultas, quæ foret in natura pura.

RESPONSIO.

Major est infirmitas & difficultas circa bonum exercendum, & malum vitandum in natura lapsa, quam foret in natura pura.

Prob. ex Conc. Tridentin. sess. 5. can. 1. ubi definitur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam prævaricationis huiusmodi, iram & indignationem Dei, atque adeo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli; totumque Adam per illam prævaricationem offensam secundum corpus & animam in deterius commutatum fuisse. Hæc autem postrema verba, totumque Adam, &c. vel nihil addunt superioribus, quibus dictum est, primum hominem Adam amisisse sanctitatem & iustitiam, quod dici non debet; vel significant primum hominem ob prævaricationem suam non solum spoliatum fuisse donis gratuitis & supernaturalibus, quibus exornatus fuerat in sui creatione, sed etiam vulneratum fuisse in naturalibus per læsionem virtutum natu-

naturalium in ordine ad bonum faciendum, & vitandum malum. Quæ læsio non fuisset in statu naturæ puræ, in quo vires naturales integræ fuissent. Ergo, &c.

Prob. ratione. Ibi major est infirmitas & difficultas, ubi major est rebellio carnis adversus spiritum; major ignorantia; major propensio voluntatis ad bona sensibilia rationi contraria; ubi organa corporea deterius se habent: nam anima in suis operationibus non parùm dependet ab organis corporeis; unde eo pejor operatur, quo illa se habent pejor. Atqui 1. major est rebellio carnis adversus spiritum in natura lapsa, quàm esset in natura pura; quia in natura lapsa propter pravam corporis habitudinem, appetitus materialis facilius, promptius & vehementius exardescit circa sensibilia, rationi repugnantia; minùs à Deo restrainatur in peccatam peccati originalis, quàm restrainetur in natura pura, quæ hujusmodi peccatum non haberet; magis denique & frequentius ad turpes & inordinatos motus incitatur à demonibus, qui nunc liberiùs tentare hominem permittuntur à Deo, quàm permetterentur in natura pura, & magis sæviunt, quia magis nunc invident homini, quàm inviderent in statu naturæ puræ, in quo homo non esset ordinatus, nec tenderet ad supernaturalem beatitudinem, ad quam ipsi ordinati fuerant, & à qua in æternum sua culpa exciderunt.

2. Major est ignorantia in natura lapsa, quàm esset in natura pura: intellectus enim in natura lapsa longè majorem in discernendo vero à falso difficultatem patitur, quàm pateretur in natura pura; tum propter vehementiores passionum æstus, quibus obsecutatur; tum propter majores & frequentiores demonum illusiones, quibus decipitur; tum propter imbecillitatem sensum, à quibus minùs adjuvatur; tum propter plurima incommoda, quibus distrahitur; tum propter majores, frequentiores & diuturniores corporis ægri tudines, quibus debilitatur: quare quamplurimis, ne verum discernat, impeditur modis, quibus non impediretur in statu naturæ puræ.

3. Major est in natura lapsa, quàm esset in natura pura; habitualis propensio voluntatis ad prosequenda bona sensibilia, rationi repugnantia, majorque segnitias ad prosequenda honesta repugnantia sensibus; quia voluntas naturaliter conspirat cum appetitu materiali; & ad illum plurimum afficitur. At appetitus materialis ut jam dictum est, propter pravam corporis habitudinem, providentiam minùs favorabilem, majorem demonum sævitiam, multò efferacior est, multòque magis ad turpia, & alia rectæ rationi adversantia suo modo fertur & propendet, quàm propenderet in natura pura.

4. Denique, organa corporea deterius se habent in natura lapsa, quàm se habent in natura pura, propter minorem parentum in generando libidinem, alimentorum qualitatem, meliorem astrorum aspectum, & favorabiliorem aliarum causarum naturalium ordinem, naturæ puræ debitum, & quo privamur in statu naturæ lapsæ in peccatam peccati originalis.

Obj. Ex S. Thoma 1. p. q. 95. art. 1. in O. in homine post peccatum originale omnia naturalia manserunt integra. R. neg. Nam docet quidem, vel potiùs supponit in homine post peccatum originale omnia naturalia mansisse; at nec docet, nec supponit, mansisse integra; & contrarium docet 1. 2. q. 109. art. 2. in O. ubi dicit, *In statu naturæ corruptæ deficere hominem ad hoc, quod secundum suam naturam potest, ut non possit totum hujusmodi bonum implere per sua naturalia; quamquam tamen, quia natura humana per peccatum non est totaliter corrupta, ut scilicet toto bono naturæ privetur, potest etiam in statu naturæ corruptæ, per virtutem suæ naturæ aliquod bonum particulare agere... non tamen totum bonum sibi connaturale; ita quod in nullo deficiat, nisi prius sanetur auxilio gratiæ; sicut homo infirmus potest per se ipsum aliquem motum habere, non tamen perfecte potest moveri motu hominis sani, nisi sanetur auxilio medicine.* Ex

quibus colligit S. Doctor hominem in statu naturæ lapsæ auxilio gratiæ, naturæ superaddito, opus habere, non solum ut possit exercere actus virtutum infusarum, qui naturæ etiam sanæ vires superexcedunt, sed etiam ut possit totum bonum sibi connaturale, ad quod necesse est, ut sanetur ab ægitudine & infirmitate per peccatum originale contracta; quam sanitatem consequi non potest, nisi per gratiam naturæ superadditam: Sic igitur, inquit Angelicus Doctor, *virtute gratuita superaddita virtuti naturæ indiget homo... in statu naturæ corruptæ, quantum ad duo, scilicet ut sanetur (ad hoc ut possit totum bonum sibi connaturale) & ulterius ut bonum virtutis supernaturalis operetur.*

A. 3. in O. dicit S. Doctor, quod *diligere Deum super omnia*, ut principium scilicet & finem omnis boni, est quiddam connaturale homini: unde homo in naturæ integræ statu per solas naturæ vires Deum plus quàm se ipsum & super omnia diligebat ut principium & finem omnis naturalis boni: Sed in statu naturæ corruptæ homo ab hoc deficit secundum appetitum voluntatis rationalis, quæ propter corruptionem naturæ sequitur bonum privatum, nisi sanetur per gratiam Dei. Et ideo homo, qui in statu naturæ integræ non indigebat dono gratiæ, superaddite naturalibus bonis ad diligendum Deum naturaliter super omnia... in statu naturæ corruptæ indiget etiam ad hoc auxilio gratiæ naturam sanantis.

Ex his autem sic argumentor. Si in præsentī statu naturæ lapsæ naturales hominis vires non essent læsæ, posset homo in hoc statu omne bonum, quod ipsi connaturale est, posset, inquam, cum solo concursu naturaliter debito, & absque auxilio gratuito, viribus naturalibus superaddito: bonum enim, quod homo ex natura rei non potest sine tali auxilio, non est ipsi connaturale, sed supernaturale, aut saltem præternaturale, ut patet ex terminis. Atqui homo in hoc statu naturæ lapsæ, juxta S. Thomam, non potest omne bonum, sibi connaturale, facere cum solo concursu naturaliter debito, sed ad hoc indiget auxilio gratuito, viribus naturalibus superaddito. Ergo juxta S. Thomam, naturales hominis vires læsæ sunt & imminutæ per peccatum originale, adeoque minores sunt, minùsque valentes in hoc statu naturæ lapsæ, quàm essent in statu naturæ puræ, in quo non esset peccatum originale, per quod læderentur & imminuerentur.

Confirm. Juxta S. Thomam, diligere Deum super omnia ut principium & finem omnis boni naturalis, est homini connaturale. Ergo juxta S. Thomam, debet homo per solas vires naturales, seclusa omni earum læsione & imminutione, posse sic Deum diligere cum concursu naturaliter debito: nam si non potest, sed ad hoc præterea indiget auxilio indebito, adeoque supernaturali, seu naturæ exigentiam superante, non magis erit connaturale homini diligere Deum super omnia ut principium & finem omnis naturalis boni, quàm cum diligere super omnia ut summum bonum per intuitivam sui visionem beatificans. Ergo juxta S. Thomam, in statu naturæ puræ, in quo nulla esset virium naturalium læsio & imminutio, homo cum solo concursu naturaliter debito posset Deum super omnia diligere ut principium & finem omnis naturalis boni. Ergo juxta S. Thomam, homo cum solo concursu naturaliter debito plus posset in statu naturæ puræ, quàm posset in statu naturæ lapsæ: nam juxta eundem S. Doctorem, homo in hoc statu naturæ lapsæ sine auxilio gratuito, & superaddito naturæ, eamque sanante, non potest Deum super omnia diligere, etiam ut principium & finem omnis naturalis boni. Ergo juxta S. Thomam, naturales hominis vires majores & valentiores essent in natura pura, quàm sint in natura lapsa, in qua homo, quia bono naturæ non privatur totaliter, potest adhuc aliquod bonum sibi connaturale agere per virtutem naturæ suæ; at non potest omne sine auxilio sanante, quia bono naturæ privatur ex parte; atque ita se habet ad modum

dum aegroti, qui potest per se ipsum aliquem motum habere, quia vires ejus per aegritudinem non sunt penitus extinctae; at non potest perfecte moveri motu hominis sani, sine auxilio medicinae, propter virium imminutionem.

ARTICULUS VII.

Verum gratia sanitatis & gratia medicinalis discrimen exponitur.

PROPOSITIO I.

Adams in statu innocentiae ad faciendum bonum & vitandum malum modo salutari, indigebat supernaturali illustratione.

Prob. 1. ex S. Augustino lib. de natura & gratia cap. 48. ubi in hac Pelagii verba, Simili ergo modo de non peccandi possibilitate intelligendum est. Quod non peccare nostrum sit, posse vero non peccare, non nostrum; ita differit; Si de integritate & sana hominis natura loqueretur, quam modo non habemus... nec sic recte diceret, quod non peccare, nostrum tantummodo sit, quamvis peccare nostrum esset: nam & ibi esset adiutorium Dei, & tanquam lumen sanis oculis, quo adjuti videant, se praeberent volentibus. Juxta S. Augustinum, in statu innocentiae peccare, nostrum esset tantummodo, quia ad peccandum non indigeremus speciali auxilio Dei. At propter oppositam rationem falsum est, quod non peccare tantummodo nostrum esset; nam ad non peccandum, speciali aliquo Dei adiutorio, reliquis, quibus potiremur, gratuitis donis superaddito, indigeremus, quod adiutorium esset menti nostrae tanquam lumen sanis oculis. Adiutorium autem illud, quod nobis esset, tanquam lumen sanis oculis, aliud perfectum esse non posset, quam illustratio caelitus immissa, qua quid & quomodo agendum, quid & quomodo vitandum esset, nobis ostenderetur. Ergo ex S. Augustino, &c.

Prob. 2. Homo in nullo statu potest, adeoque in statu innocentiae non poterat velle & operari sive naturaliter sive supernaturaliter, sive praevia cogitatione directiva volitionis & operationis. Sed haec cogitatio volitionis & operationis directiva, vel est prima aliqua cogitatio; vel ex prima aliqua cogitatione propter connexionem aut affinitatem naturalem necessitate immediate aut immediate sequitur; vel denique ex ea per discursum deducitur immediate aut immediate. Ergo homo in statu innocentiae non poterat velle & operari supernaturaliter sine prima aliqua cogitatione, & quidem volitioni & operationi supernaturali proportionata, adeoque sine prima aliqua cogitatione supernaturali. Atque prima cogitatio naturalis, proindeque a fortiori supernaturalis, non est in potestate hominis, in quocumque tandem statu supponatur existere: Quia, inquit S. Augustinus lib. 3. de lib. arb. cap. 25. voluntatem non allicit ad faciendum quodlibet, nisi aliquid visum: quid autem quisque vel sumat, vel respuat, est in potestate; sed quo viso tangatur, nulla potestas est. Quod tam dicit S. Doctor pro statu innocentiae, quam pro quocumque alio statu, ut patet ex subsequenibus. Ergo homo in statu innocentiae non poterat velle & operari supernaturaliter sine cogitatione supernaturali, quae non erat in ejus potestate, adeoque sine cogitatione, ad quam intellectus ejus a Deo ut authore gratiae elevaretur & determinaretur? si enim non erat in hominis potestate, non poterat aliunde esse, quam a Deo elevante & determinante intellectum hominis. Unde illud Apostoli 1. Cor. cap. 3. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est; tam ad hominem innocentem pergitur, quam ad hominem lapsum. Ergo, quod probandum erat, homo in statu innocentiae, ad faciendum bonum & vitandum malum modo salutari, indigebat supernaturali illustratione; cum supernaturalis illustratio sit supernaturalis cogita-

tio, ad quam intellectus hominis a Deo elevatur & determinatur.

PROPOSITIO II.

Adamus in statu innocentiae, ad faciendum bonum, sicut oportet ad salutem, non indigebat supernaturali motu indeliberato complacentiae vel desiderii, quo voluntati bonum, per supernaturalem illustrationem propositum, suaviter placet.

Prob. Nam posita supernaturali illustratione, qua bonum salutare proponebatur voluntati Adami in statu innocentiae, Adami voluntas, secluso supernaturali motu indeliberato complacentiae vel desiderii circa illud bonum, habebat omnia ad illud, sicut oportet faciendum necessaria. Ergo, &c. Prob. ant. Nam habebat, 1. habitus supernaturales, quibus erat intrinsece & permanenter habilis ad operandum supernaturaliter. 2. Indifferentiam activam expeditissimam vi cuius, supposita sufficienti cognitione ad operandum supernaturaliter, poterat pro arbitrio uti supernaturalibus illis habitibus, quibus erat instructa, 3. Donum integritatis, quo sana erat & robusta, seu vi cuius intrinsece nihil aderat, quo impediretur, vel retardaretur a prosecutione boni salutaris, seu a volitione & operatione salutari. 4. Sufficientem ad bonum salutare bene volendum & operandum cognitionem, ut supponitur.

Ex his autem facile intelligitur, Adamum in statu innocentiae ad malum vitandum salutariter non indiguisse supernaturali motu indeliberato displicentiae vel fugae circa illud, aut complacentiae vel desiderii circa bonum oppositum: facile enim intelligitur, quod voluntas Adami in statu innocentiae divinitus illustrata circa malum vitandum, & modum illud salutariter vitandi, omnia ad illud fugiendum & salutariter fugiendum necessaria haberet, secluso omni motu indeliberato sive displicentiae vel fugae circa illud, sive complacentiae vel desiderii circa bonum oppositum.

Hanc porro doctrinam non potest non admittere Janfenius, qui gratiam medicinalem, quam a gratia sanitatis vult essentialiter esse diversam, constituit in caelesti suavitate seu delectatione, & probat toto sermone libro quarto de gratia Christi Salvatoris. C. 1. sic loquitur: *Vestigiis igitur sanctissimi & securissimi Doctoris inhaerere qui statuerit, non multum in ista difficultate, qua tantopere recentiorum industriam exercuit, laborabit. Videbit enim perspicue ex omnibus operibus ejus ac locis inter se concinentibus, gratiam istam Christi Salvatoris medicinalem, quam efficacem Schola vocat, non aliud esse, quam caelestem quandam atque ineffabilem suavitatem, seu spiritalem delectationem, qua voluntas praevenitur & flectitur, ad volendum faciendumque quicquid eam Deus velle & facere constituerit.*

Per hanc autem caelestem suavitatem seu delectationem, in qua gratiam medicinalem constituit, non aliud intelligit, quam supernaturalem motum indeliberatum complacentiae vel desiderii circa bonum salutare. Patet vel ex solo titulo, quem praefigit capiti undecimo ejusdem libri. *Delectatio ista caelestis, secundum Augustini mentem, est actus vitalis & indeliberatus animae; & quidem amoris ac desiderii, praecedentis consensum, ac delectationem illam, quae quies animi & gaudium dicitur.* Ex quibus sic argumentor breviter. Gratia medicinalis, juxta Janfenium, consistit in caelesti delectatione, hoc est, in vitali & indeliberato motu animae, quo anima delectatur bono salutari. Ergo vel Adamus in statu innocentiae ad bonum volendum & operandum modo salutari, non indigebat vitali & indeliberato motu animae, quo voluntati suaviter placet bonum salutare; vel gratia sanitatis non fuit diversa quoad substantiam a gratia medicinali. Secundum repugnat Janfenii doctrinae. Ergo, &c.

Confirm. Quia juxta Janfenium eod. lib. c. 7. delectationis necessitas oritur ex infirmitate voluntatis, qua